

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžk/18/2018
Identifikačné číslo spisu: 1017201602
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Petra Příbelská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1017201602.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v právnej veci žalobcov (sťažovateľov): 1. MUDr. F. M. a 2. U. M., obaja bytom Z. X, V., právne zastúpení: JUDr. Petronela Kavecká, advokátka so sídlom Kolískova 1, Bratislava, proti žalovanej: Mestská časť Bratislava - Karlova Ves, so sídlom Námestie sv. Františka 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. KV/SU/1349/2014/1613/VK zo dňa 17. februára 2014, konajúc o kasačnej sťažnosti sťažovateľov proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/230/2017-41 zo dňa 22. marca 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/230/2017-41 zo dňa 22. marca 2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „správny súd“) uznesením č.k. 1S/230/2017-41 zo dňa 22. marca 2018 postupom podľa § 98 ods. 1 písm. f/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „S.s.p.“) odmietol žalobu žalobcov 1. a 2., ktorou sa domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. KV/SU/1349/2014/1613/VK zo dňa 17.02.2014, ktorým pre rozpor so zákonom zrušila svoje opatrenie č. KV/SU/5317/2012/1513/LN zo dňa 04.04.2012, ktorým žalovaná, na základe ohlásenia udržiavacích prác a stavebných úprav bytu č. 4 na nadzemnom podlaží v bytovom dome na ul. Z. Č. X, V. oznámila žalobkyni 1. ako stavebníčke, že nemá námietky proti ohláseným stavebným úpravám v rozsahu zasklenia loggie, domurovanie deliacej priečky, vymurovanie parapetu, zateplenie loggie z vnútornej strany, vonkajší vzhľad zábradlia loggie sa nemení, odvetranie špajze suseda vzduchotechnickým zariadením potrubím, ukončeným protidažďovou žalúziou so sitom. Účastníkom konania s poukazom na § 170 písm. a/ S.s.p. krajský súd náhradu trov konania nepriznal.

2. Správny súd v odôvodnení svojho uznesenia poukázal na skutočnosť, že žalobcovia 1. a 2. pri podaní žaloby neboli zastúpení advokátom, nepredložili originál plnomocenstva udeleného advokátovi na ich zastupovanie v predmetnom konaní a tiež nepreukázali, že by mali právnické vzdelanie, nepredložili potvrdenie, že niektorý z nich má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Krajský súd v tejto súvislosti citoval ust. § 49 ods. 1, 2, § 97 S.s.p. a uviedol, že jedna z osobitostí správneho konania spočíva v tom, že v správnom súdnictve musí byť účastník konania zastúpený advokátom pokiaľ nemá

sám vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Zákonodarca vo všeobecnej časti dôvodovej správy k návrhu zákona (S.s.p.) uvedené povinné zastúpenie s cieľom zabezpečiť aj týmto spôsobom zdokonalenie správneho súdnictva v Slovenskej republike vymedzil prostredníctvom takých procesnoprávných inštitútov, ktoré „umožnia čo najviac sa priblížiť k ideálu rýchlej a spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov účastníkov konania za predpokladu zodpovedného prístupu subjektov k súdnemu konaniu a vytvoriť tak priestor pre kvalitnejšie súdne rozhodnutia. S uvedeným nevyhnutne súvisí aj ďalší cieľ, a to zlepšiť vymožitelnosť práva judikovaného v civilnom súdnom konaní, čo predpokladá vytvorenie efektívnych inštitútov procesu v správnom súdnictve“. V osobitnej časti dôvodovej správy objasňuje najmä tým, že „v správnom súdnictve je totiž značne obmedzená možnosť zmeny žaloby po uplynutí lehoty na jej podanie, a preto je pre rozhodovanie správneho súdu určujúci práve obsah žaloby (rozsah a dôvody), pričom samotné zastupovanie na pojednávaní je v podstate sekundárne.“

3. Podľa krajského súdu je nepochybné, že povinné zastúpenie advokátom je jedným z vyššie uvedených procesnoprávných inštitútov, ktoré majú priblížiť správne súdnictvo k ideálu rýchlej a spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov účastníkov konania tým, že právne služby poskytnuté advokátom so štandardom uvedeným v § 18 zákona č. 563/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zák. č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, zabezpečia najmä vysokokvalifikované a profesionálne spísanie žaloby vrátane koncipovania žalobných dôvodov (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.) a následne prispejú k efektívnemu vedeniu súdneho prieskumu. V zmysle S.s.p. musí byť teda žalobca zastúpený advokátom už pri spísaní žaloby, z čoho je nutné vyvodiť, že preukázanie splnenia tejto procesnej podmienky musí vyplývať už z podanej správnej žaloby a jej povinných príloh. V preskúmvanej veci je tiež nesporné, že ani jeden zo žalobcov nie je osobou s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa a preto sa na nich nevzťahuje výnimka zo zásady povinného právneho zastúpenia uvedená v ustanovení § 49 ods. 2 S.s.p. . Nakoľko z písomného vyhotovenia správnej žaloby a jej príloh nevyplýva, že bola spísaná advokátom, ide o neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky, ktorého obligatónym právnym následkom je odmietnutie žaloby podľa § 98 ods. 1 písm. f/ S.s.p.

4. Proti tomuto uzneseniu podali žalobcovia - sťažovatelia kasačnú sťažnosť, ktorou sa domáhali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietali, že žaloba bola vypracovaná ich právnou zástupkyňou, ktorá ju však nemohla podpísať a podať z dôvodu ochorenia a na základe dohody ju na poštu podávala sťažovateľka. Sťažovateľka tiež nepripojila splnomocnenie udelené advokátke zo dňa 20.09.2017 z dôvodu chybného uvedenia mena sťažovateľky. Žaloba síce nebola podpísaná advokátkou, ale bola ňou vypracovaná a teda bola podaná advokátom. Sťažovatelia tak boli od začiatku zastúpení advokátom, advokát spísal žalobu, aj kasačnú sťažnosť. Sťažovatelia boli v podstate v tej istej veci zastúpení i v konaní vedenom na krajskom súde pod sp.zn. 1S/166/2014. Sťažovatelia taktiež predložili splnomocnenie udelené advokátke na zastupovanie v preskúmvacom konaní a správnu žalobu (podpísanú advokátkou), ktorou sa domáhali preskúmania napadnutého rozhodnutia žalovanej.

5. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že vyhodnotenie argumentácie právneho zástupcu sťažovateľov je vecou právneho posúdenia súdu v zmysle S.s.p. Poukázal však na iné uznesenie krajského súdu č.k. 1S/166/2014-86 zo dňa 25.05.2017 (právoplatné dňa 11.07.2017), ktorým bolo zastavené konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. KV/SU/1349/2014/1613/VK zo dňa 17.02.2014, začaté na návrh sťažovateľov zastúpených advokátkou. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť sťažovateľov proti tomuto rozhodnutiu zamietol uznesením sp.zn. 3SŽk/27/2017 zo dňa 18.04.2018.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ S.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti sťažovateľov (§ 453 ods. 1 a 2 S.s.p.), postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 S.s.p. a po jej preskúmaní dospel k záveru, že uznesenie krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

7. Podľa § 49 ods. 1 S.s.p. žalobca musí byť v konaní pred správny súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

8. Podľa § 49 ods. 2 S.s.p., žalobca nemusí byť zastúpený podľa odseku 1

a) vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu podľa § 12,

b) v konaní podľa § 6 ods. 2 písm. b) až e), g) a i),

c) v konaní o správnej žalobe vo veciach slobodného prístupu k informáciám podľa osobitného predpisu,

d) ak je žalovaným Centrum právnej pomoci.

9. Podľa § 98 ods. 1 písm. f/ S.s.p., správny súd uznesením odmietne žalobu, ak žalobca nebol pri jej podaní zastúpený podľa § 49 ods. 1 alebo § 50.

10. K citovaným zákonným ustanoveniam kasačný súd uvádza, že povinné právne zastúpenie advokátom vyplýva už zo samotnej povahy správneho súdnictva, keďže sa v ňom preskúmava zákonnosť rozhodnutí alebo opatrení orgánov verejnej správy a riešia sa prevažne právne otázky. Povinné zastúpenie advokátom je žiadúce aj z dôvodu viazanosti správneho súdu rozsahom a dôvodmi žaloby (§ 134 ods. 1 S.s.p.) a obmedzenia možnosti jej rozšírenia a zmeny (§ 183 S.s.p.). Povinné zastúpenie žalobcu advokátom je procesnou podmienkou v zmysle § 97 S.s.p., ktorej splnenie musí správny súd vždy vyžadovať, pokiaľ nie je splnená niektorá z výnimiek podľa § 49 ods. 2 S.s.p. V tejto spojitosti je potrebné uviesť aj to, že Správny súdny poriadok v ust. § 49 ods. 1 veta druhá explicitne ustanovuje, že povinnosť zastúpenia sa vzťahuje už na spísanie žaloby. Táto podmienka konania je následne premietnutá do ust. § 98 ods. 1 písm. f/ S.s.p., v zmysle ktorého správny súd uznesením odmietne žalobu, ak žalobca nebol pri jej spísaní zastúpený podľa § 49 ods. 1 a § 50. Aj toto sprísnené zákonné ustanovenie, že žaloba má byť podaná (spísaná) už priamo advokátom, resp. práva znalou osobou, zvolil zákonodarca z dôvodu, že v správnom súdnictve je značne obmedzená možnosť zmeny žaloby po uplynutí lehoty na jej podanie, a preto je pre rozhodovanie správneho súdu určujúci práve obsah žaloby (rozsah a dôvody). Z uvedeného by preto bolo možné vyvodit' záver, že ak obligatórnou náležitosťou správnej žaloby je aj jej spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky je možné odstrániť len v lehote na podanie žaloby, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jej podaní.

11. V nadväznosti na uvedené však kasačný súd poukazuje na to, že aj ak nie je žaloba spísaná advokátom, resp. žalobca nie je zastúpený advokátom v správnom súdnom konaní, na ktoré sa vzťahuje povinné právne zastúpenie, musí ísť v zásade o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky. Pri odstraňovaní nedostatku tejto procesnej podmienky sa treba vyvarovať prílišnému formalizmu, aby žalobcovi nebol odňatý prístup k správne súdu (čl. 46 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 Ústavy SR). Správny súd je preto v takom prípade povinný urobiť vhodné opatrenia na jeho odstránenie (§ 161 ods. 3 C.s.p. v spojení s § 25 S.s.p.). Týmto opatrením je výzva správneho súdu žalobcovi, aby si v primeranej lehote zvolil advokáta, čo predpokladá aj § 98 ods. 1 písm. f/ S.s.p. Správny súd je zároveň s výzvou na odstránenie tohto nedostatku povinný nezastúpeného žalobcu poučiť o následkoch spojených s neodstránením tejto vady, t.j., že absencia povinného zastúpenia žalobcu vedie k odmietnutiu žaloby podľa § 98 ods. 1 písm. f) S.s.p., ako žaloby bez obligatórneho právneho zastúpenia.

12. Kasačný súd z obsahu súdneho spisu zistil, že sťažovatelia sa žalobou (nimi podpísanou) doručenu krajskému súdu dňa 26.09.2017 domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. KV/SU/1349/2014/1613/VK zo dňa 17.02.2014. Vzhľadom na to, že v danej veci nešlo o žiaden z prípadov, na ktoré by sa vzťahovala niektorá z výnimiek uvedených v ust. § 49 ods. 2 S.s.p., resp. v konaní nebolo preukázané splnenie podmienky v zmysle § 49 ods. 1 veta prvá, t.j., že by sťažovatelia mali vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, bolo nepochybné, že podmienka povinného právneho zastúpenia pri podaní správnej žaloby nebola splnená. Ako už kasačný súd vyššie poznamenal, uvedený nedostatok bolo potrebné kvalifikovať ako nedostatok procesnej podmienky, ktorý je potrebné

zákonom upraveným postupom, pri rešpektovaní práva sťažovateľov na prístup k správneému súdu odstrániť. Krajský súd však po zistení nedostatku povinného právneho zastúpenia, nepostupoval vo vyššie uvedenom duchu, t.j. nepristúpil k odstráneniu tohto nedostatku výzvou určenou sťažovateľom, aby si v určenej lehote zvolili právneho zástupcu - advokáta na zastupovanie, resp. aby v uvedenej lehote predložili krajskému súdu doklad preukazujúci splnenie podmienky v zmysle § 49 ods. 1 veta prvá S.s.p. Uvedeným postupom krajského súdu tak došlo k odmietnutiu spravodlivosti a porušeniu práva sťažovateľov na prístup k správneému súdu.

13. Vzhľadom na vyššie uvedené nebolo možné postupovať inak ako napadnuté uznesenie krajského súdu v zmysle § 462 ods. 1 S.s.p zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude krajský súd v zmysle ust. § 469 S.s.p. viazaný právnym názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí. Bude preto povinnosťou krajského súdu (vo svetle vyššie uvedeného) posúdiac procesný postup sťažovateľov v kasačnom konaní (predloženie žaloby písanej advokátkou a splnomocnenia udeleného jej na zastupovanie v konaní) opätovne vyhodnotiť splnenie podmienky v zmysle § 49 ods. 1 S.s.p., a následne pokračovať v preskúmvacom konaní. Krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 S.s.p.).

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.